

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 41.884.102 (ID – 11864)
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії

Вадим Книшов

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки))

1974 року народження, громадянин

України

(назва держави, громадянином якої є здобувач (ка))

освіта вища: закінчив у 2004 році

Одеський юридичний інститут
Національного університету внутрішніх
справ

(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю (спеціальностями)

«Правознавство»

(за дипломом)

працює директор

Одеського центру первинної професійної підготовки
«Академія поліції» Одеського державного
університету внутрішніх справ, м. Одеса

(посада)

(місце основної роботи, підпорядкування, місто)

виконав акредитовану освітньо-наукову програму

Право

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом

Одеського державного

(повне найменування закладу)

університету внутрішніх справ від «29» січня 2026 року № 26, у складі:

вищої освіти (наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

Голови разової
спеціалізованої
вченої ради -
Рецензентів -

Максим Корнієнко

доктор юридичних наук, професор, перший проректор
Одеського державного університету внутрішніх справ

Олена Крижановська

кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри
адміністративного права і процесу факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції
України Одеського державного університету внутрішніх справ

Анна Сухарєва

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри
адміністративної діяльності поліції факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції
України Одеського державного університету внутрішніх справ.

Офіційних
опонентів -

Сергій Вітвіцький

доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України,
ректор Донецького державного університету внутрішніх справ

Олександр Музичук

доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України,
проректор Харківського національного університету
внутрішніх справ

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «20» березня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня
доктора філософії з галузі знань

08 Право

(галузь знань)

Вадиму Книшову

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Імплементация міжнародних
стандартів адміністративного судочинства у законодавство України»

(назва дисертації)

за спеціальністю (спеціальностями)

081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до Переліку
галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка
здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано в Одеському державному університеті внутрішніх справ

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник Дмитро Швець доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України, ректор Львівського
державного університету внутрішніх справ.

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 08 Право.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у періодичному фаховому виданні іноземної держави, включеному до науково-метричної бази Scopus, 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях.

1. Книшов В.П. Міжнародно-правові та національно-правові інструменти захисту прав людини. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 3. С.3-8. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2023.3.1>.

2. Книшов В.П. Імплементация міжнародних стандартів адміністративного законодавства у законодавстві України. *Юридичний бюлетень*. 2023. Вип. 30. С. 92-99. DOI <https://doi.org/10.32850/LB24144207.2023.30.11>.

3. Книшов В.П. Адміністративне судочинство в державах континентального та загального права: компаративний аспект. *Правові новели*. 2024. № 24. С. 271-277. DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2024.24.37>

4. Книшов В.П. Адміністративне судочинство в Україні: загальний стан. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 5. С. 543-546. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-5/122>

5. Kuchuk A., Kobko Y., Radchuk A., Knyshov V., Voloshanivska T. Ensuring human rights in Ukraine based on the case law of the European Court of Human Rights. *Social and Legal Studios*. 2025. № 8(2). P. 324-338. DOI <https://doi.org/10.32518/sals2.2025.324>.

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Сергій Вітвіцький, доктор юридичних наук, професор.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

1. Дисертант чітко окреслив мету дослідження та сформулював низку завдань, які в цілому відповідають логіці роботи та її структурі. Водночас, на нашу думку, можна було б дещо вдосконалити формулювання окремих завдань з метою підвищення їхньої точності та наукової строгості. Зокрема, бажано було б більшу увагу приділити тому, щоб завдання більше акцентували на аналітичному та пропозиційному характері дослідження (наприклад, не лише «з'ясувати стан», «охарактеризувати», «висвітлити», а й «виявити тенденції», «виокремити ключові невідповідності», «обґрунтувати напрями гармонізації» тощо), що дозволило б ще чіткіше пов'язати перелік завдань із конкретними елементами наукової новизни та практичними рекомендаціями, що традиційно підвищує переконливість обґрунтування мети дослідження в цілому.

2. Особливу увагу в дисертації приділено обґрунтуванню наявності «розриву» між нормативною конструкцією адміністративного судочинства та його практичною реалізацією. Водночас, на нашу думку, у роботі можна було б глибше висвітлити питання про ключові причини цього «розриву». Зокрема, бажано було б чіткіше виділити ті фактори (інституційні, кадрові, організаційно-технологічні чи інші), без усунення яких модернізація адміністративного судочинства та імплементація міжнародних стандартів є неможливою в принципі. Таке акцентування дозволило б ще переконливіше аргументувати запропоновані законодавчі та організаційні рішення і підвищило б практичну цінність дослідження.

3. Дисертант переконливо аргументує необхідність парадигмального зсуву до ціннісно-орієнтованого правозастосування та пропорційності. Водночас вважаємо за доцільне вказати на те, що більшу увагу слід було приділити інституційним механізмам забезпечення такого зсуву – зокрема, ролі Вищої ради правосуддя, Національної школи суддів, Вищої кваліфікаційної комісії суддів у формуванні спеціалізованої підготовки та етичних стандартів для адміністративних суддів, що додало б висновкам більшої конкретики щодо кадрового та організаційного виміру реформи, що є важливим у світлі поточних конкурсів.

4. Загалом дисертація є цілісною, логічно структурованою та має високий рівень теоретичного узагальнення. Водночас бажано було б дещо посилити практично-орієнтований блок рекомендацій, зокрема шляхом короткого окреслення етапності впровадження (коротко-, середньо- та довгострокові заходи) з урахуванням вивченого зарубіжного досвіду та вимог Плану дій щодо виконання рекомендацій Європейської комісії. Такий підхід зробив би роботу ще більш корисною для практиків і підвищив би її вплив на подальші законодавчі ініціативи.

Вказані зауваження не перешкоджають позитивній оцінці дисертації та носять дискусійний характер.

Олександр Музичук, доктор юридичних наук, професор.

Дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень, зокрема:

1. Дисертація демонструє глибокий теоретичний аналіз і солідну компаративну базу, що дозволяє автору переконливо обґрунтувати необхідність адаптивної імплементації європейських стандартів. Водночас, доцільно було б дещо сильніше

акцентувати актуальні виклики воєнного часу та поствоєнного відновлення (зокрема, вплив тривалого воєнного стану на строки розгляду справ, доступ до правосуддя та виконання рішень у адміністративних спорах). Більша увага до цього аспекту (з посиланням на статистику 2025 р. щодо кількості адміністративних справ) посилила б практичну спрямованість роботи та її відповідність поточним євроінтеграційним пріоритетам.

2. У роботі переконливо обґрунтовується введення та застосування стандарту демократичної легітимності адміністративного діяння як одного з ключових напрямів еволюції судового контролю в системах загального права, а також як орієнтир для модернізації українського адміністративного судочинства. Водночас, вважаємо, що доцільно було глибше розкрити відмінності цього стандарту від традиційного (класичного) стандарту перевірки законності – зокрема, щодо розширення критеріїв оцінки (розумність, добросовісність, пропорційність, обґрунтованість у контексті публічного інтересу та демократичної підзвітності влади) та меж судової дискреції при його застосуванні.

3. Автор вдало поєднує компаративний аналіз континентальної та загальної правових традицій з діагностикою українського стану. Разом з тим, доцільно було б чіткіше виокремити ключові бар'єри імплементації саме в українському контексті (наприклад, фрагментованість юрисдикції, недостатня спеціалізація суддів, проблеми з виконанням рішень адміністративних судів). Такий акцент на пріоритетних «вузьких місцях» (без усунення яких навіть досконалі нормативні зміни не дадуть очікуваного ефекту) зробив би висновки ще більш чіткими для законодавця та судової влади.

4. Робота ґрунтовно розкриває методологічну основу та поліметодологічний підхід до дослідження. Вважаємо, можна було б розширити аналіз ролі доктрини та судової практики у процесі імплементації стандартів (зокрема, значення правових позицій Великої Палати Верховного Суду та Касаційного адміністративного суду у 2024–2025 рр., а також дайджестів і оглядів Верховного Суду), що дозволило б сильніше пов'язати теоретичну рамку з реальною динамікою правозастосування та підвищило б наукову новизну в частині оцінки доктринальної еволюції адміністративної юстиції.

Вищенаведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи і в певній мірі носять характер побажань.

Олена Крижановська, кандидат юридичних наук, доцент.

1. У дисертації активно використовуються такі категорії, як «правовладдя», «матеріальна справедливість», «парадигмальний зсув», однак їх чіткого доктринального визначення у межах роботи, судячи з усього, не запропоновано, що певною мірою ускладнює оцінку логічної несуперечності авторських положень, адже одні й ті самі терміни в різних контекстах можуть нести різне смислове навантаження. Було б доцільно на початку дослідження сформулювати авторські дефініції цих понять або чітко окреслити, в якому значенні вони використовуються в роботі.

2. Безумовно, теза автора про необхідність переорієнтації судової практики на засади пропорційності та прав людини є слушною та добре обґрунтованою. Проте, на наше переконання, поза увагою залишилося питання інституційного забезпечення

цієї трансформації. Варто було б розширити аналіз впливу органів суддівського врядування та спеціалізованих установ на формування професійної культури адміністративних суддів. Деталізація повноважень відповідних національних інституцій у частині впровадження етичних орієнтирів та спеціалізованої підготовки надала б роботі більшої практичної цінності.

3. Дисертаційне дослідження містить низку тверджень про практику вітчизняного адміністративного судочинства – зокрема щодо «надмірного нормативного формалізму» та «процедурного характеру» судового контролю. Ці тези видаються переконливими, однак їх підкріплення конкретним масивом судової практики – кількісним аналізом рішень, моніторинговими даними, результатами вивчення правозастосування – зробило б відповідні висновки більш доказовими та захищеними від можливих заперечень.

Вказані зауваження не впливають на позитивну оцінку дисертації та не знижують її наукової значущості.

Анна Сухарева, кандидат юридичних наук, доцент.

1. Високо оцінюючи фундаментальність опрацьованого порівняльно правового матеріалу та ґрунтовність вироблених автором теоретичних положень щодо гармонізації вітчизняного законодавства із міжнародним досвідом, варто водночас звернути увагу на певну дистанційованість дослідження від екстремальних умов функціонування правової системи. Наукова цінність пропозицій автора суттєво зросла б за умови глибшої рефлексії над детермінантами воєнного та поствоєнного періодів.

2. Запропоноване визначення об'єкта фактично збігається з традиційним об'єктом будь-якого дослідження адміністративного судочинства загалом, а не цієї конкретної роботи, що розмиває межу між об'єктом і предметом дослідження та ускладнює розуміння того, що саме становить самостійну наукову проблему, яку вирішує здобувач.

Більш коректним видавалося б визначення об'єкта через суспільні відносини, що виникають у процесі адаптації національного адміністративно-процесуального законодавства до міжнародних та європейських стандартів судового захисту у публічно-правових спорах, що точніше відбивало б справжній фокус дисертаційного дослідження.

3. У дисертації обґрунтовано програму з восьми напрямів модернізації адміністративної юстиції. Разом з тим, на нашу думку, не приділено достатньої уваги аналізу ризиків і перешкод на шляху до реалізації цих пропозицій – інституційної інертності, ресурсних обмежень, воєнного та повоєнного контексту. Включення хоча б стислого аналізу здійсненності запропонованих змін дозволило б перетворити реформаторські пропозиції на більш прагматичний інструмент правової політики.

Вказані зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації та не знижують її наукової значущості.

Максим Корнієнко, доктор юридичних наук, професор – без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 1 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 41.884.102 присуджує

Вадиму Книшову

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право

(галузь знань)

за спеціальністю (спеціальностями) 081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) .

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Максим КОРНІЄНКО

(власне ім'я та прізвище)

(підпис)